

BODÓ CSANÁD

Eötvös Loránd Tudományegyetem BTK Magyar Nyelvtudományi és Finnugor Intézet (Eötvös Loránd University, Faculty of Humanities, Institute of Hungarian and Finno-Ugric Linguistics, Budapest, Hungary)

MIFÉLE STANDARDOK?

WHAT KIND OF STANDARDS?

A globalizáció nyelvi hatásait elemezve Deborah Cameron (2000) különbséget tesz a lexikogrammatikai normát szabályozó strukturális – mondhatni "klasszikus" – standardizáció, valamint a globalizált gazdaságban (pl. a telefonközpontokban) dolgozó "nyelvi munkások" (da Silva és mtsai 2008, Duchene 2009, Heller 2010) nyelvi performanciájának heterogenitását korlátozó "új" standardok között. Előadásomban azzal a kérdéssel foglalkozom, hogy fenntartható-e ez a különbségtétel a globalizált nyelvi piac egyik sajátos területén, a moldvai magyar nyelvi revitalizációs programban jelen lévő standardizáció esetében is.

Amellett érvelek, hogy a moldvai standardizáció – összefüggésben az autentikációnak (Bucholtz 2003) a folyamatban játszott szerepével – e dichotómiát kérdésessé teszi: a program reprezentatív eseményei egyszerre teremtenek meg egy olyan nyelvhasználatot, amely hol strukturálisan szabályozatlan (a nyelvjárás hangtani és grammatikai jelenségeinek szintjén), hol éppenséggel túlszabályozott (mivel a moldvai kétnyelvűség heterogenitásának lexikai és pragmatikai jellemzőit nem mutatja). A szabályozás mechanizmusai egyfajta "autentikus" - azaz autentikusan magyarnak szándékolt - nyelvhasználatot eredményeznek, nem függetlenül a program támogatóinak nyelvi elvárásaitól. A moldvai nyelvhasználat elemzése felveti azt a kérdést, hogy a globalizáció hatásaként leírt "új" szabályozás motivációi miben térnek el a "klasszikus" standardizációtól.